

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Conversione Conjugatorum. Titvlvs XXXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

CAP. III.

Quia in hoc uoce professionem fecit, & ei postea restituatur, non compellatur mortis uoce ad monasterium redire: matrimonium contrahere non debet.

Idem Pisanus Episcopo.

Quidam intravit monasterium invita uxore: qua postquam repente, coactus ead cam redire: ea mortis uoce, in ipse cogatur reverti ad monasterium, an aliter possit ducere in uxorem? Consult. iux taliter respiciemus, quod uotum non tenuit: unde ratione uoti ad monasterium non tenetur redire: ulterius uero non poterit uxorem accipere, promissum enim se non exigere soluitur, quod in eius potestate erat: & ideo quo ad hoc uotum tenet, non reddere autem non erat in eius potestate potestate, unde Apollolus: Vir non habet potestatem sui corporis, sed mulier.

[Quia cum uir & uxor una caro sint, sicut docet Apostolus, non potest unus ad Deum converti, & alter in seculo remanere.]

CAP. IV.

Quidam religionem intrare non potest, nisi etiam uxor ingrediatur, vel ipsi ipsi non sit, & consentientiam promittat. h. d. Est uotum, de principalibus tit.

Idem Exanen Episcopo.

Quoniam in gradibus scientia litterarum b, ignorare non debet sanctarum Patrum constitutioni esse contrarium, ut uxor sua, aut uxor uiri eius non assumat religionis habitum, debeat ad religionem transire: [i & infra.] Inde est quod auctoritate Apostolica prohibemus, ne in Episcopatu tuo uirum vel uxorem (nisi uterque ad religionem migraverit) transire permittas. Verum si ita uxor tenet eam & sterilis, quod sine susceptione possit esse in seculo, dissimulare poteris, ut ea in seculo remaneat, & castitatem promittente, ad religionem transeat uir eiusdem.

[i Ad monasterium uerit desiderans prohibetur suscipi, uisum esse uxor conuertatur. Nam cum unus utrumque tempore possit copulationem sit saluum, incongruum est pariter conuerti, & pariter in seculo remanere: nec recipitur apud Deum illius uiri conuersio, cuius sequitur conjugalis faderis prolium. Con uirum ceteris uotum longe praerogatiuam dicitur. Moluitur, ut ut aliquando bonus Monachus uix bonum clericum faciat.]

CAP. V.

Coniugium non est ordinandum ad sacros ordines, nisi uxor conuenerit conuerti.

Idem Strigon. c & Colonen. Archiepiscopo.

Coniugatus d. [i & infra.] Nullus conjugatorum nisi ab uxore conuenerit conuerti, si ab uxore conuenerit conuerti, si ab uxore conuenerit conuerti, si ab uxore conuenerit conuerti.

CAP. VI.

Quidam in Episcopatu pro uero non potest, nisi uxor religionem professatur.

Idem eisdem.

Quia si conjugati & conuenerint ordinari, uxoris uotum prius est requirenda: [i & infra.] Erat, ut subditur Apostolus, prohibemus, ne uxorum praesumptum ad Episcopatum ordinare, nisi uxor prius professam continentiam, sacrum sibi uelamen imponat, & religiosam vitam assumat.

[i Si conjugatus manserit cubiculo religionem promissa, postquam pariter conuersi fuerint, ordinentur. Quod si in quibuslibet

a Cas. 1. in 1. comp. & post con. Lateran. part. 5. c. 2. b Cas. 1. in 1. comp. & post con. Lateran. part. 5. c. 2. c Strigon. c. & Colonens. al. Colon. d Cas. 1. in 1. comp. & post con. p. 1. c. 1. e Cas. 1. in 1. comp. & post con. Lateran. part. 5. c. 9. f In aliquo impedita ita: & religionem restituit ad uotum assumat.

ecclesiasticis gradibus prouidentur, sicut etiam, curandum est, ut in deo Deo nihil sit inordinatum, nihil, praesertim: multo magis laborandum est, ut in eius promotione qui super omnes gradus conuenerit, ne erretur. Inde est quod.

CAP. VII.

Sponsa de presentem non cognita, qua dicit se uelle religionem ingredi, compellitur intra certum tempus profiteri.

Idem Brixian Episcopo.

Ex publico a instrumento nobis innotuit, quod cum Veronens. Episcopus causam matrimonii, quae inter A. uirum, & M. mulierem vertebatur, suscepisset terminandam, iudiciali sententia matrimonium approbavit, & eidem mulieri praecipit, ut ad uirum rediens, exhiberet eidem conjugalem affectum: quod cum tenuerit b, fuit vinculo excommunicationis adstricta. Ceterum quia licet a praefato uiro desponsata fuit, adhuc tamen (seu esset) ab ipso est incognita: mandamus, quatenus si praedictus uir ipsam carnaliter non cognoverit, & eadem ad religionem transire uoluerit, recepta ab ea sufficienti cautione, quod vel ad religionem transire, vel ad uirum suum redire intra duorum mensium spacium debeat, ipsam a sententia, qua tenetur, absolvas, ita quod si ad religionem transierit, uterque restituat alteri, quod ab eo notitur recepisse: [i & infra.] Sane quod Dominus in Evangelio dicit, non licet uiro d, nisi ob causam fornicationis, uxorem suam dimittere, intelligendum est, secundum interpretationem sacri eloqui, de his quorum matrimonium carnali copula est consummatum, sine qua consummatio e non potest.

[i Et uir ipse ea religionis habitum assumente, ad alia uota licentiam habeat transigendi.]

CAP. VIII.

Summa ut sup. eod. cap. cum si.

Idem Priori & Fratibus sancti Teonani.

Uxoratus sine licentia uxoris inter vos nullatenus recipiatur, nisi quae iure suo opinionis existat, ita quod nulla merito suspicio habeatur, eam ad secunda uota uelle migrare, vel quod minus continenter debeat uirere: quae si talis extiterit, maritus eius in consortio uisito recepto, ipsa publice in conspectu ecclesiae continentiam professam, in domo propria cum filiis suis & familia poterit permanere. Si autem talis fuerit, quae suspicione non careat, uoto continentiae celebrato, & secularium hominum se conuersatione removeat, & in loco religioso, ubi Deo seruiat, perpetuo commoretur. Nullus uestrum, mulierem aliquam conforare, vel ad habitandum secum praesumat adiuuare.

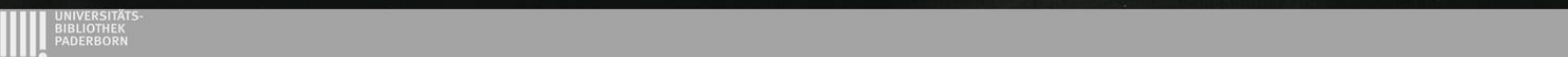
CAP. IX.

Coniugatus faciens professionem uxore consentiente, licet nunquam intravit monasterium, si mortuus conjugis, cuius alia contrahat, non ualeat matrimonium, & monasterium intrare compellitur.

Vibanus III. Priori sanctae Crucis.

Ex parte g Abbatis sancti Petri ad audientiam notitiam peruenit, quod cum D. in infirmitate positus consentiente uxore uotum uovens castitatis, monachalem habitum suscepisset, postmodum liberatus, uxorem retinuit, & aliam ea defuncta sibi temere copulauit. Quia uero licet praedictus D. uxore sua remanente

a Cap. 7. eod. tit. in 1. comp. Et post conu. part. 5. c. 8. Vid. Turresmetanum in ca. sint qui dicunt. 27. qu. 2. & Scrimm lib. 4. sent. distin. 27. q. 1. art. 4. b Remar. c Cognit. d Cons. Trident. sess. 24. tit. de sacros. matrim. ca. 6. & 7. Matthe. & 19. e Confirmari. f Ca. 1. eod. tit. in 1. comp. & post con. Lateran. part. 5. ca. 9. Vid. quae citari eod. in ca. conjugatus. g Ca. 1. eod. tit. in 2. compilat.

In seculo de iure ad religionem nequiverit proficisci, ea tamen sub lata de medio, votum sine salutis sui periculo non potuit violare: mandamus, quatenus si verum est, quod asseritur, praedictum D. per excommunicationem compellat, ut muliere dimissa ad suum monasterium revertatur, sub regulari habitu de cetero Domino serviturus.

CAP. X.

Professus religionem uxore sciente & dissimulante, ea mortuo, ad seculum redire non potest. hoc dicit, secundum intellectum veriorum & singularem in materia.

Clemens III. a

Consultuit nos b G. sacerdos, utrum vir ad religionem transiens, & in ea per annum & amplius moram faciens, uxore sua postquam ad domum transferat regularem de praesenti vita sublata, secularem habitum retinere valeat, & aliam ducere in uxorem, vel si ductam eilicet retinere. Consultationi huiusmodi taliter respondemus, quod praedictus vir nec habitum potest abicere, quem adimplet, nec aliquam sibi matrimonio copulare c. Quod si contraxerit, matrimonium ipsum decernimus dirimendum.

CAP. XI.

Coniugii, quae continentiam vorat, tenetur reddere debitum coniugi, licet ad tempus voto consenserit.

Celestinus III.

Charissimus d. [i & infra.] Fraternitati vestrae mandamus, quatenus si inveneritis uxorem Regis (e Suevia) gravissimam depreffam, continentiam, & voti contrahendi legitimum matrimonium se adstringentes, in vicium suum consensum, accedente voluntate parentum, arratum donatione roboraverunt: postmodum vero b. me. D. patre suo ab inimicis occiso, eam nuptia bellicorum ad versitate promoverit, & habito cum hostibus suis congressu, vidus fugatus fuisse, quia timebat ne ipsa sponsa ab inimicis per violentiam raperetur, & alia similia se non inveniret in regio, quam sibi posset matrimonialiter copulare. De suorum & eorum sponsa parentum consilio factum est, quod in conventu sanctimonialium habitum monasticum, sine proposito perpetuiter retinendi, suscepit, & ibidem per aliquot annos moram fecit, ne quid iniuria ab inimicis peteretur: quoniam cum pace reddita, & obtento, de inimicis triumpho, feliciter discessit eum grandi exultatione communi assensu & electione Principum terra sua in regnum sibi mysticus successorem: procedente vero tempore, praedicta uxor gravi infirmitate correpta, cum se de hac vita crederetur decessuram, timore mortis indulta, continentiam vorit: cui Rex ipse vellet se contristari, concessit ad tempus, nunc autem se continere non posse proponit, & quod licet posse fieri abstrahitur, & ad terram uxoris suae redire cupit, & ad repraesentandas amulorum detractiones & obliqua, petiit a nobis ei dari in mandato, ut uxorem suam aut nostra maritali affectione pertraheret, non obstante voto continentiae, inuocati ab ea evixisset, & ab eodem Rege ad tempus approbato. Verum quia super his ad plenum non potuimus elicere veritatem, frater. vest. de cisionem horum canonice duxerimus committendam, per Apostolicam sedem m. q. super his inquiratu diligenter veritatem: & si vobis consulerit, quod praedicta mulier primo fuerit inter moniales recepta timore violentiae ac rapina, & postquam se habuisse nubendi profitebatur, cum inter eos

a Celestinus. b Ca. 2. eod. tit. in 2. comp. c. al. ita: in matrimonium copulare, al. ita: in matrimonium copulare. d Cg. eod. tit. in 2. comp. e Scotia. al. Sua via.

moniam saceret, praefatum cum postmodum in seculo non Regi inperit, & usque ad hoc tempora celebrato, postea scriptis, eorum demeritis praefatus monasterium non tamen factum illud matrimonium potest contrahere dicitur. De praefato possit matrimonium contrahentium implere. De praefato ro casu.]

CAP. XII.

Si alter conjugum alteri ignovante religionem professus, propter hoc de monasterio educatur, eius mortuo, ad seculum non cogitur.

Idem.

Placet a nobis: [i & infra.] sollicitudo tua consuluit: utrum mulier, quae credens monasterium, habitum religionis adsumpsit, & deinde in monasterio educata fuit, post obitum viri sui ad seculum observantiam compellenda. Super quo religiosum, quod licet votum eius ut quaeque non tenent, annus tamen fuit obligatorum, quatenus si potest obviare, promittentem intrando monasterium, se ad observandum carnis debitum b, quod erat in potestate, redire verò ad seculum, in eius potestate non tenent, quod post viri obitum tenent non tenent, eorum casum, a quo poterat efficax habere praesentem, pervenisse noscitur. Consultuit itaque dicitur, de congruentibus ad salutem, ut ad monasterium bona ducta intentione, professionem fecit, & habitum religionis accepit. Si vero ad hoc induci non possit, invitam credimus non cogendam.

[i Et rursus prudentiam commendaverit, quod in vita sua fuit. Apostol. constantem repari, licet praedicta seculum rursus, ad matrem suam Ecclesiam Romanam idem dicitur veni: ut habita super hoc quod dicitur in responsis, & in finibus formam servare debent, et dicitur in epistola G. Decanum Cathalan.]

CAP. XIII.

Summa ut supra eod. cap. cum sit. Innocentius III. Fidem Astigis.

Ad Apostolicam sedem e: & infra. Cum inter & uxor una caro sint per copulam conjugati, si in seculo remanere: profectio non est aliter recipiendus ad observantiam regularem, nisi perpetuum continentiam reprobant: sed si conturbet mutare, nisi forte si ejus status, ut sine observantia continentiae valeat in seculo remanere.

CAP. XIV.

Ter religionis professionem, non per propositum adsumptum in seculo, dissolvitur sponsalia de praesenti.

Idem d. Luchonensis Archiep. sup.

Ex parte tua est intimatum, quod cum mulier velum viduitatis coram archidiacono adsumpsisset, benedictione solemni, cum reprobata ac litaniz (sicut debuit) accedente, postquam illis proponebat se prius mulierem ipsam inter se internumciis per verba de praesenti extra seculum deponisse: [i & infra.] Actus seculum

a Ca. 4. eod. tit. in 2. comp. Vid. Terrerens. in 2. comp. & lae hic Henric. Borch. & Magg. sup. La. d. 4. b. Vid. Sotum 4. sup. d. 2. q. 1. art. 1. c. Ca. 2. q. 2. c. Antheranum in 2. comp. De jurisdic. c. 1. eod. tit. in 2. comp. De materia vana quae dicitur in ca. venon. & c. publica.

Idem Pistorium, Episcopo, & Abbati de a. Borbard. Pistorium, dicec.

Veniens ad & presentiam nostram L. nobis intimavit, quod cum olim intrandi monasterium propositum conceperet, pluribus sacerdotibus presentibus apud uxorem suam intiret, ut super hoc scilicet imparetur adfensum: [1 & infra.] Ipsa demum tam ipsius, quam multorum instantium precibus stertibusque devicta, caput ejus altari supposuit manu sua: qui ea presente tonsuratus, ibidem monasterium adiit, & finito probationis tempore, professionem fecit solenniter Monachalem: illa vero in seculo remanens, inhonestas amatores admisit: [2 & infra.] Quocirca mandamus, quatenus si ita est, praedictum L. in monasterio, quod intravit, peccaverit libere permittatis. licet enim in hoc videtur non modicum deliquisse, quod capiti se adfensit, quia nisi sibi eadem e mulier confentiret, tam sibi, quam toti mundo se inutilem redderet, & cum Presbyteris exoravit, ne praedicta mulieri exponerent, quod eandem relinquere seculo oporteret, si forte licentiam daret viro: ex quo tamen eadem caput viri, altari sponte supposuit, & postmodum non continuit, super reprobatione ipsius, non est aliquatenus audienda, cum ipsius intentio exceptione possit committi fornicationis elidi: maxime cum antequam fuerit fornicata, ipsum non duxerit repetendum.

[1. Et si idem Presbyterus primitus exoravit, ne praedicta mulier exponeret, quod etiam ipsam oportere relinquere seculo, si vero suadere licentiam ad monasterium convolandam. Cum, ipsum mulier ne ab ea discederet, vix mutua precaretur, ipse asserens, quod nisi ab ea super hoc posset obtinere licentiam, non solum se et inutilem redderet, sed etiam toti mundo.]

[2. Unde idem I. metueni ne sua continentia illius incontinentia impetretur, an in monasterio debeat perseverare, a nobis consultum postulavit.]

CAP. XVII.

Uxor maritum professum repetere potest, non obstante licentia professendi, ab ea vix exortis.

Idem.

Accedens ad & presentiam nostram I. mulier proposuit: quod cum V. vix ejus eam sibi matrimonio copulasset, volens tandem idem vir habitum adumere monachalem, postulabat humiliter ab eadem, ut tempore proposito foret ipsius, quae propter multa verbera, & alia gravamina, quae dictus vir inferrebat eadem, se ipsam adferens dimisitum, admuti vixibus. Cumque idem vir in domo de Vader, e Cisterciensis ordinis religionis habitum adsumpsisset, mulier in domo monachali, nullo ibi habitu religionis adsumptum vel voto conversionis emissio permansit: processu vero temporis, cum idem vir ad seculum rediens religionis habitum reliquisset, praedictam mulierem, ut à dicto V. recedat, cum per adulteriam est conjuncta, nec praedictum Monachum sumpserat, quo minus regulare votum valeat adimplere per cens. ecci. cogere non omittas.

[1. Tandem Abbati sua omnia revelavit, qui eum communiuit dicens, ut super hoc saluti omnia sua prouideret.]

CAP. XVIII.

Uxor professi, quae dedit voto licentiam professendi, non compellitur ingredi religionem, si continens est, & non sustulit.

a Barudem, aliter Barrubabruod. b Cap. 3. eodem titul. in 3. compilatim. Vid. Statuta 4. sentent. distind. 27. quest. 1. art. 4. circa finem. c alit. 11a: quod si non sibi eadem mulier, &c. d Cap. un. eod. titul. in 1. compil. e Vaden, abt. Vaden, abt. Vende. f eod.

lisse confessa, dixit, quod audierat, eum esse lepra percussam: & ob hoc eum fuerit abominata complexus: [2 & infra.] Nos autem inquisitioni tux taliter respondimus, quod deti possit non inconfulte videri, quod ex quo matrimonium inter legitimas personas, per verba de presentia contrahitur, & illis viventibus in nullo casu potest dissolvi, ut vivente reliquo, alter ad secunda vota transierit, & etiam si unus fidelium, inter quos est cum conjugium, fuerit hereticus, & nollet permanere cum altero sine conumelia creatoris: nisi forte forte fieret ex revelatione divina, quae superat omnem legem: sicut à quibusdam sanctis legitur esse factum. Nos tamen nolentes à praedecessorum nostrorum vestigiis declinare, qui respondere consulti, antequam matrimonium sit per carnalem copulam consummatum, inter alteri conjugum, relicto inconfulto, ad religionem transire, ita quod reliquus extunc legitime poterit alteri copulari: hoc ipsum tibi consilium observandum in arbitrio praenotato, quatenus facta sit causa, per quam ad dissolutionem rei praedicta mulier est induda, cum dicitur qualiter tali causa idipsum religionis obtentu fuerit concessa. Porro licet praedicta mulier videatur in receptione religionis habitum adsumpsisse, si tamen vult in domo propria remanere, quasi propositum eadem in seculo servata, nihilominus consummandam est matrimonium jam contractum: nisi se voto adimplendi observantiam regularem: in quo casu compelli potest, ut relicto seculo, religionis propositum recipiat.

[1. Adit quid mulier ipsa velum assumpserat, nisi ad eam, ut dissolutionem suam carnalis copula sequeretur. Tu vero ipsum sui ad eam audientiam res perlatam, inhibere curasti: ne ad dissolutionem sequi se carnaliter commiserent. Postmodum cum mulier ipsa in tua presentia constituta, quaevisi, utrum ipsa velum, & quare ab illo quereat separari.]

[2. Cum autem postmodum per res istas idem rita fuerit plenius ipsa soluta, quid ante suspensionem velis, mutuae inter vos erat inter ipsas res de praedicta confessione, sedem dixisti ap. consulendam, utrum vel suspensa impediat matrimonium inter ipsos.]

CAP. XV.

Mulier factu Monachus, à conjugio adulterata revocari non potest.

Idem Rudinen, Episcopo d.

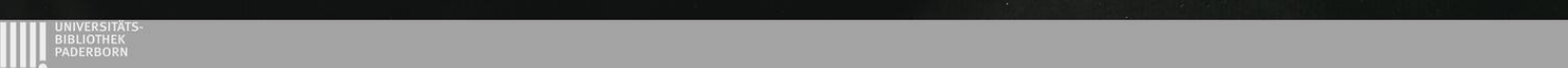
Offensus in presentia nostra H. sua nobis compositum monstravit, quod in acolythatus ordine copulatus, quandam puellam R. nomine in facie ecclesiae dicitur uxorem: quam cum carnaliter cognovisset, oratione discorsiter inter eam & amicos puella, ipsa fuit cuidam alio V. nomine copulata: & in memoratum H. usque ad gradum sacerdotii ordinasti. Cum autem eum sua continentia removeret, habitum ordinis Cisterciensis adsumpsit: [1 & infra.] Ideoque mandamus, quatenus si res ita se habet, praedictam mulierem, ut à dicto V. recedat, cum per adulteriam est conjuncta, nec praedictum Monachum sumpserat, quo minus regulare votum valeat adimplere per cens. ecci. cogere non omittas.

[1. Tandem Abbati sua omnia revelavit, qui eum communiuit dicens, ut super hoc saluti omnia sua prouideret.]

CAP. XVI.

Uxor non potest repetere maritum, de cuius licentia religionem intravit, post ingressum non contrahat, licet ad consentiendum, sed ad dandam licentiam dolo suo induit.

a Tit. 1. cum nullaten. C. de prescripi. xxx. ann. in rub. C. qui ma. ex. p. b. Migraret. c. Quia per haresim non dissolvitur matrimonium. eod. consil. Trident. sess. 24. titul. de sac. matrimo. cap. 1. d. Thalen. al. Thieren. e. Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. Vid. Terret. in c. dicit Dominus. & ca. conjugio, 32. q. 1. f. in omnibus antiquis, impetari, legitur: in reventoribus, in quibus habetur.

Innocentius a III. Episcopo & Decano & the-
saurario Lincolnensi.

Significavit nobis A. mulier, quod cum ipsa F. viro suo coram Decano S. e. Quirici, vices Archiepiscopi Senonen. in hac parte fungente, licentiam concesserit religionem intrandi, continentiam tamen voto eidem injuncto, & recepta fide ab ipsa, quod perpetuo contineret, idem Decanus post factam professionem a viro praelato in monasterio, in quo habitum adsumperat monachalem, adferuit ipsam debere religionem intrare, quamquam id primo non expressisset eadem, & hoc expresso, illi d. licentiam non dedisset: & infra. Quocirca mandamus, quatenus, si est ita, & est talis aetatis, de qua suspicio haberi non possit, ipsam votum continentie observantem, intrare monasterium compelli non permittatis invitam.

CAP. XIX.

Adulter quam maritus reconciliare non vult, ad agendum penitentiam in aliquo claustro collocatur.

Gregorius IX.

Audeamus e in Domino: & infra. Mulieres vero, quae relicto maritali toro, lapsu carnis ceciderunt, si mariti earum a te diligenter communiti, eas ad frugem melioris vitae conversas noluerint recipere propter Deum, in claustris cum religiosis mulieribus iudeas collocare, ut perpetuam penitentiam ibi agant.

CAP. XX.

Si conjuges se ad invicem ab soluerunt, continentiam promittendo, & uterque vel alter eorum religionem profectur, alter alterum repetere non potest.

Idem I. monialis, monasterii de Plauda f.

Dvdm a C. laico g. mota contra te (quam uxorem suam dicebat) materia quaestiois, R. sancte M. in comel. Diacon. Cardin. dedimus auditorem. Coram quo dictus C. conquerendo proponens, quod indebitè reculit ab eadem (cujus uxor eras per consensum de praesenti, & carnis b copulam subsecutam) matrimonialiter adhaerere, te sibi restitui postulavit. Ad quod fuit responsum, quod ipse pro anima sua remedio pura & spontanea voluntate, presentibus duobus religionis sacerdotibus, & adhibitis quinque testibus fide dignis, omni prius, quod in te habuerat, renunciavit omnino, resignando illud in manibus alterius ex sacerdotibus supradictis, qui in personam ecclesiae resignationem hujusmodi recipere procuravit, & quod idem C. se castitatem servaturum promisit, pauperumque hospitali de Ponte obsequio se devovit, promittens voto solenni omnia, & singula supradicta, & tribuens tibi licentiam, ad monasterium transeundi: te versa vice similiter promittente, ac tribuente illi licentiam, & jus quodlibet resignante, sicut haec omnia dicebantur per publicum instrumentum esse probata, manu B. notarii Aretinensis i. confectum. Verum praeominatus C. proposuit, quod casu amisso instrumento k praefato, illud in prima persona, quod prius erat in terra, insertis pluribus in uno aliter, quam in alio, fuit ab ipso formatum: & cum tibi iratus fuisset, sicut verba & verbera indicabant, nondum calore iracundiae quiescente, quidam ipsum deceptorie allexerunt, proponentes eidem, quod in hospitali praedicto cibus ad

^a Honorius tertius. ^b Vid. Ludovic. Rom. sing. 674. ut in eius C. incipit: Nos sumus in materia. ^c Durandi. d. illi fuit licet viro. ^d Vid. Ludovic. Rom. sing. 674. ut in nostro Codice incipit: Nos sumus in materia. ^e Vid. infra de adulter. ^f Plena. d. Plona. ^g Vid. Theresianam supra citatam. ^h Scoto. d. Senon. dicit. ⁱ quod prima. art. 4. ^j d. h. 32. quod prima. art. 3. ^k Vid. Syllabus in summa. verbis. ^l Vid. Censuram. i. Aretina. ^m Vid. Floricum Bach. & Cust. Pap. deo. 244. incipit, quoniam in causa.

libitum possit uti, ac proprium retinere, per se nihilominus promittente, quod non solus dicitur, sed etiam appetitum libidinis extinguere in re, propter quod quicquid in hac parte fecerit legitime, seductus pariter & illicetus, & sub se legitime, ac sub ea conditione vel modo, si postea continentiam observare, affectu a te factum. Sed ad respondendum e contra, quod ab utroque in rebus instrumentum conficitur, vel in primis (dum non mutetur substantia veritatis) nihil in rebus videtur, super quamvis aliquando (per memoratum C. laico) fuerit, per quam ad hoc se proposuit, & in eodem tempore, quo talia facta fuerunt, pure, & spontanea voluntate pro amore Dei, & remedio animae suae, in eodem modo ad votum & ad alia supradicta adhaerere cessasse: & propter quod a consilio sententiarum non valeat in seculo remanere. Nos itaque d. N. consilio, te ab impetitione dicti C. honorariis ab solvendam, perpetuum illi super haec volumus imponentes.

CAP. XXI.

Breve est, sed per alia verba potest se formari: vel penitentiam divoris quo ad torum, latam si fuerint penitentiam mariti, potest uxor liberi viligenem intrare.

Idem.

Mulier, quae in fide remansit, potest nuptias, qui ab infidelitate revertitur, propter quod ab eo fuerat iudicio ecclesiae lepra, ad reconvalescentiam convolare.

DE CONVERSIONE INFIDELIUM.

TITULUS XXXIII.

CAP. I.

Non potest quis eam habere in uxorem, cuius maritus machinatione ipsius mulieris: sicut si sine matris, vel pulcher, & quatuor casu.

Clemens III.

Laudabilem: (et infra.) e Interrogationem racenis, qui dum in captivitate ecclesiae, & in eadem Christianorum viros eorum matris, & in eadem Christianis occiderunt, utrum, qui postea ad fidem Christianam conversi sunt, eorum uxores sint f accipere in uxores: vel si ducant, & tenent eorumdem. Hic Tribunitio g. consensit, & contenti sumus, adferens quod si in consensu malitiose fuerint machinari, licet eorum uxores ad fidem accesserint, nec tamen considerentur uxores, si adhaxerint etiam, tolerandi, cum tamen tali sacro ecclesiae compensare non velle. Ad haec notati: & Christiani similiter Saraceni: quos Saraceni ad fidem conversi, uxores eorum, quos Saraceni occiderunt, sibi matrimonialiter contraxerunt, & ipsam Christiani de Saracenis conversi ad fidem fecisse noscuntur, quae postquam priorum vitiorum morte competere, & eorum vitiorum constant exsolvant. In his quibus dicitur verba. h. Competant.

^a Al. ita: affirmat esse factum. ^b Proprius. ^c d. cum plures. ^d deator. ^e ff. deca. ^f Vid. Censuram. d. quod prima. art. 3. ^g e. cas. eod. tit. ut in consensu. ^h Vid. concil. Tridentin. ca. 24. & cap. in. ⁱ d. ut in consensu. ^j d. eod. verba. h. Competant.